

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 85/03-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. mája 2003 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. S., PhD., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. J. F., so sídlom Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia jeho základného práva upraveného v čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a následným vyjadrením Národného bezpečnostného úradu vedeného pod číslom KÚ – 28/2002 z 9. januára 2002 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Sž 75/02 a následným rozsudkom č. k. 7 Sž 75/02 z 26. septembra 2002, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. S. PhD. v časti, v ktorej namieta porušenie základného práva upraveného v čl. 35 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

a) postupom a následným vyjadrením Národného bezpečnostného úradu vedeného pod číslom KÚ-28/2002 z 9. januára 2002, **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

b) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Sž 75/02 a následným rozsudkom sp. zn. 7 Sž 75/02 z 26. septembra 2002, **o d m i e t a** z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. apríla 2002 doručená sťažnosť Ing. J. S., PhD., bytom (ďalej len „sťažovateľ“) , B., zastúpeného advokátom JUDr. J. F., so sídlom Advokátska kancelária, B. označená ako „Ústavná sťažnosť pre porušenie základných práv a slobôd ustanovených v čl. 46 ods. 2 a v čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že ide o sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv konaním (postupom) a následným rozhodnutím Národného bezpečnostného úradu, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

V nadväznosti na namietané porušenie svojich základných práv poukazuje sťažovateľ aj na postup Policajného zboru, resp. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“), ktorý nadväzoval na namietané rozhodnutie (vyjadrenie) Národného bezpečnostného úradu vydané podľa zákona č. 241/2001 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 241/2001 Z. z.“), na základe ktorého bol sťažovateľ označený za osobu, ktorá nespĺňa predpoklady pre oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami. Postup Policajného zboru vyústil do spracovania služobného hodnotenia a personálneho rozkazu prvého viceprezidenta Policajného zboru, ktorým bol sťažovateľ odvolaný z funkcie riaditeľa Úradu finančnej polície Policajného zboru a prevedený na Akadémiu Policajného zboru do funkcie vysokoškolský učiteľ II. stupňa. Sťažovateľ ale vo svojej sťažnosti ani v jej doplnkoch neoznačuje Policajný zbor ani ministerstvo vnútra za odporcov. Z obsahu sťažnosti a jej doplnkov vyplýva, že sťažovateľ označuje za odporcov, ktorých konaním a následnými rozhodnutiami došlo podľa jeho tvrdenia k porušeniu jeho základných práv, Národný bezpečnostný úrad a najvyšší súd.

Keďže sťažnosť v predloženom znení neobsahovala všetky náležitosti predpísané zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd vyzval sťažovateľa, aby

doplnil svoju sťažnosť. Sťažovateľ doplnil v súlade s výzvou ústavného súdu svoju sťažnosť podaním doručeným ústavnému súdu 4. júna 2002.

Keďže súčasťou sťažnosti boli aj prílohy, z ktorých vyplývalo, že sťažovateľ sa domáha ochrany svojich práv aj prostredníctvom všeobecných súdov, ústavný súd vyzval sťažovateľa, aby mu poskytol informácie o výsledku konaní pred všeobecnými súdmi. Sťažovateľ poskytol ústavnému súdu požadované informácie v podaní doručenom ústavnému súdu 25. novembra 2002. Z informácie vyplýva, že sťažovateľ uplatnil svoje práva na všeobecných súdoch dvoma žalobami:

1. žalobou na preskúmanie záverov a zákonnosti Národného bezpečnostného úradu pri vykonávaní bezpečnostnej previerky podanou na Krajský súd Bratislava, vedenou pod sp. zn. 19 S 30/02 (ďalej len „žaloba proti NBÚ“);
2. žalobou na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ministerstva vnútra, číslo KM-65/PK-2002, ktorým bolo zamietnuté odvolanie proti služobnému hodnoteniu, podanou na najvyšší súd a vedenou pod sp. zn. 6 Sž 52/02 (ďalej len „žaloba proti ministerstvu“).

Následne sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 11. decembra 2002 doplnil svoju sťažnosť a poskytol ústavnému súdu podrobnejšie informácie o priebehu konaní pred najvyšším súdom vrátane kópie rozsudku najvyššieho súdu vo veci žaloby sťažovateľa proti NBÚ. Z rozsudku vyplýva, že žaloba proti NBÚ bola postúpená Krajským súdom Bratislava najvyššiemu súdu uznesením č. k. 19 S 30/02-25 ako vecne príslušnému súdu. Najvyšší súd o žalobe rozhodol rozsudkom sp. zn. 7 Sž 75/02 z 26. septembra 2002, ktorým žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku podľa § 250j ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku v znení platnom a účinnom v čase vydania rozsudku nebol prípustný opravný prostriedok s výnimkou mimoriadneho dovolania.

Vo veci žaloby proti ministerstvu vnútra rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Sž 52/02 z 30. januára 2003, ktorým žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku je prípustné

odvolanie, ktoré sťažovateľ uplatnil. Tieto informácie ústavný súd zistil z podania sťažovateľa doručeného ústavnému súdu 10. apríla 2003.

Keďže ústavný súd zistil rozpor medzi návrhom sťažovateľa na rozhodnutie ústavného súdu (ďalej len „petit“) vo veci jeho sťažnosti obsiahnutým v podaní doručenom ústavnému súdu 3. apríla 2002 a jeho doplnením obsiahnutým v podaní doručenom ústavnému súdu 11. decembra 2002, ústavný súd vyzval sťažovateľa, aby upresnil petit. Sťažovateľ upresnil petit v podaní doručenom ústavnému súdu 14. februára 2003.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prerokovaní vydal v súlade s čl. 127 ods. 2 a 3 a § 56 zákona o ústavnom súde tento nález:

„1. Základné práva plk. Ing. J. S. PhD. upravené v čl. 48 ods. 2 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a následným vyjadrením Národného bezpečnostného úradu vedeného pod číslom KÚ – 28/2002 z 29. januára 2002, postupom a následným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7 Sž 75/02 z 26. septembra 2002 porušené boli.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje vyjadrenie Národného bezpečnostného úradu KÚ – 28/2002 z 29. januára 2002 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7 Sž 75/02 z 26. septembra 2002 a p r i k a z u j e Národnému bezpečnostnému úradu a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby obnovili stav pred porušením základných práv plk. Ing. J. S. PhD.

3. Priznáva plk. Ing. J. S. PhD. finančné zadošťučinenie vo výške 5 miliónov Sk a prikazuje Národnému bezpečnostnému úradu a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky uhradiť ho v lehote do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Priznáva plk. Ing. J. S. PhD. náhradu trov konania, vrátane trov právneho zastupovania a prikazuje Národnému bezpečnostnému úradu a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky uhradiť ich do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Zároveň si sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 14. februára 2003 vyhradil právo doplniť petit po doručení rozsudku najvyššieho súdu vo veci žaloby na ministerstvo vnútra.

II.

Podľa § 25 zákona o ústavnom súde ústavný súd sťažnosť predbežne prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či obsahuje náležitosti predpísané zákonom, a zároveň zisťuje, či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu je daná vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. O ochrane ústavných práv, ktorých porušenie namieta sťažovateľ vo vzťahu k Národnému bezpečnostnému úradu, rozhodujú všeobecné súdy (§ 26 ods. 4 zákona č. 241/2001 Z. z.). Preto vzhľadom na uvedenú zásadu nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať postup a následné vyjadrenie Národného bezpečnostného úradu vedené pod číslom KÚ-28/2002 z 9. januára 2002. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol pre nedostatok právomoci.

2. Pri predbežnom preskúmaní druhej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia jeho základného práva upraveného v čl. 35 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 SŽ 75/02 a následným rozsudkom č. k. 7 SŽ 75/02 z 26. septembra 2002, ktorý právny zástupca sťažovateľa prevzal 14. októbra 2002, ústavný súd dospel k týmto záverom:

a) Podľa čl. 35 ods.1 ústavy má každý právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. Právo na slobodnú voľbu povolania však nezakladá nárok na vykonávanie konkrétnej verejnej funkcie (II. ÚS 9/93). Podľa odseku 2 cit. ustanovenia zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolaní alebo činností. Takýmto zákonom je zákon č. 241/2001 Z. z. Tento zákon viaže výkon určitých povolaní a činností na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre určité skupiny osôb (aj oprávnené osoby v služobnom pomere) za zákonom ustanovených podmienok (predpokladov). Nesplnenie zákonom ustanovených podmienok (predpokladov) alebo zánik splnenia týchto podmienok (predpokladov) znamená zánik tohto oprávnenia, čo je prekážkou na vykonávanie určitej činnosti alebo funkcie, avšak nemôže byť považované za porušenie základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy. Preto vzhľadom na vyššie uvedené podľa

názoru ústavného súdu v takomto prípade nemôže dôjsť k porušeniu základného práva na slobodnú voľbu povolania upraveného v čl. 35 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd považuje túto časť sťažnosti sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú.

b) Sťažovateľ namieta aj porušenie základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a to práva každého na to, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. K porušeniu tohto základného práva malo dôjsť podľa sťažovateľa tým, že najvyšší súd nedal možnosť navrhovateľovi ani jeho advokátovi vyjadriť sa k predkladaným dôkazom zo strany Národného bezpečnostného úradu, čo v rozsudku najvyšší súd odôvodňuje vysokým stupňom utajenia príslušných materiálov. Sťažovateľovi aj jeho obhajobe bolo podľa tvrdenia sťažovateľa odopreté základné právo konania pred súdom, a to oboznámenie sa s dôkazmi odporcu (Národného bezpečnostného úradu) nahliadnutím do spisu, a tým sa slobodne vyjadriť ku všetkým dôkazom na samotnom pojednávaní.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že obsahom čl. 48 ods. 2 ústavy je právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, t. j. namietať porušenie tohto základného práva prichádza do úvahy podľa názoru ústavného len v tých prípadoch, ak ide o vykonávanie dôkazov tým súdom, ktorý sa porušenia vyššie uvedeného základného práva mal dopustiť. V danom prípade sa mal dopustiť porušenia základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom najvyšší súd. Z rozsudku najvyššieho súdu 7 Sž 75/02 z 26. septembra 2002 však vyplynulo, že najvyšší súd dokazovanie nevykonával („z obsahu administratívneho spisu žalovaného súd konštatoval, že vyjadrenie žalovaného bolo v súlade so zisteným skutkovým stavom a že žalobca nespĺňa podmienky osoby bezpečne spoľahlivej“). Je teda zrejme, že najvyšší súd nepovažoval za potrebné vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku, tak ako to umožňuje § 250i ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd nezistil svojvoľný a arbitrárny postup ani pri uplatňovaní ďalších ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (piatej časti Občianskeho súdneho poriadku) vo veci sp. zn. 7 Sž 75/02.

Vzhľadom na vyššie uvedené túto časť sťažnosti sťažovateľa považoval za zjavne neopodstatnenú.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Keďže súčasťou predbežného prerokovania sťažnosti nie je rozhodovanie podľa čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2003